

Dosarul nr. 2r-82/21

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud.: S. Slobodzean)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Pahopol, O. Cojocaru, I. Dutca)

DECIZIE

07 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Buga Nicolae,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Buga Nicolae
împotriva lui Botnari Vasile cu privire la încasarea sumei,
împotriva încheierii din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a restituit cererea de apel depusă de Buga Nicolae împotriva hotărârii din 30 iulie
2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, ca fiind depusă în afara termenului
legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă:

La 09 decembrie 2019 Buga Nicolae a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Botnari Vasile, solicitând încasarea sumei de 46.816 lei cu titlu de
împrumut.

Prin hotărârea din 30 iulie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, acțiunea
depusă de Buga Nicolae a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 02 noiembrie 2020 Buga Nicolae a declarat apel nemotivat împotriva
hotărârii primei instanțe, casarea integrală a hotărârii din 30 iulie 2020 a
Judecătoriei Strășeni, sediul Central, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima
instanță.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art.
369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de
Buga Nicolae împotriva hotărârii din 30 iulie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul
Central, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat
repunerea în termen.

La 18 decembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Buga Nicolae a declarat
recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând casarea încheierii din 20
noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la
Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea recursului Buga Nicolae a invocat că la data recepționării
dispozitivului hotărârii, a informat prima instanță că intenționează să depună apel,
solicitând în acest sens eliberarea hotărârii integrale. Totodată, a depus apel prealabil,
faptul dat reprezentând o manifestare a intenției sale de a solicita repunerea în
termenul de atac.

De asemenea, a indicat recurentul că instanța de apel trebuia să-l citeze la ședința din 20 noiembrie 2020, când s-a examinat chestiunea privind punerea pe rol a apelul său pentru ai oferi posibilitate să solicite repunerea cererii de apel în termen.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 03 decembrie 2020 la adresa de domiciliu a lui Buga Nicolae indicată în cerere de apel: XXXXX (f.d. 96), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către ultimul.

Astfel, recursul declarat la 18 decembrie 2020, este în termen.

La 22 ianuarie 2021 în adresa lui Vasile Botnari a fost expediată copia recursului declarat de Buga Nicolae, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv (f.d. 103).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Se reține că termenul de apel este un termen imperativ (obligatoriu), legal (prevăzut de lege) și absolut (categoric).

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 30 iulie 2020 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoria Strășeni, sediul Central.

Se reține că la ședința primei instanțe din 30 iulie 2020, (data pronunțării hotărârii judecătorești), a participat personal reclamantul Buga Nicolae, fapt ce rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată respective (f.d. 73).

În cadrul ședinței de judecată sus-menționate, prima instanță a explicat reclamantului Buga Nicolae modul și termenul de atac al hotărârii din 30 iulie 2020 (f.d. 75).

Totodată, la data de 30 iulie 2020 reclamantului Buga Nicolae i-a fost înmănată, contra semnătură, copia dispozitivului hotărârii judecătorești emisă la aceeași dată, fapt ce se confirmă prin recipisa de primire (f.d. 77).

La 02 noiembrie 2020 Buga Nicolae a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 30 iulie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, cu remiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, fără însă a solicita repunerea apelului în termen.

Ca urmare, prin încheierea din 20 noiembrie 2020, Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a restituit apelul declarat de Buga Nicolae împotriva hotărârii din 30 iulie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Buga Nicolae în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care a expirat la 30 august 2020, iar apelantul Buga Nicolae nu a solicitat repunerea în termen a cererii de apel în conformitate cu art. 116 din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Strășeni, sediul Central a fost pronunțat la 30 iulie 2020, pe când cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către apelantul/reclamant Buga Nicolae abia la 02 noiembrie 2020, aproximativ peste două luni de zile.

În acest sens se rețin prevederile art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Or, odată ce Buga Nicolae a fost prezent în ședința primei instanțe când s-a pronunțat dispozitivul hotărârii judecătorești – 30 iulie 2020, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a depune cel puțin un apel prealabil în termenul legal prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Mai mult ca atât, legislatorul prin prisma art. 365 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, care expres stipulează că, elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale, a oferit posibilitate apelantului ca motivele de fapt și de drept, pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului, cu anexarea documentelor corespunzătoare, să le prezinte într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale, drept pe care Buga Nicole nu l-a realizat.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui

act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare al apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea de a fi putut depune recursul în termen.

La caz, se reține că Buga Nicolae în cererea de apel din 02 noiembrie 2020 nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, cu indicarea motivelor și anexarea probelor concludente și pertinente ce justifică omiterea acestuia.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de către Buga Nicolae în cererea de recurs precum că la data recepționării dispozitivului hotărârii, a informat prima instanță că intenționează să depună apel, solicitând în acest sens eliberarea hotărârii integrale. Totodată, a depus apel prealabil, faptul dat reprezentând o manifestare a intenției sale de a solicita repunerea în termenul de atac, deoarece este declarativ și vine în contradicție cu actele cauzei.

Or, repunerea în termenul de apel se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din Codul de procedură, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar la cererea scrisă a persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului, pe când Buga Nicolae nu a depus astfel de cerere.

Astfel, Buga Nicolae, fiind la curent că a contestat hotărârea primei instanțe peste termenul de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, trebuia să depună diligența și să întreprindă toate măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termenul de declarare al apelului, cu anexarea probelor justificative, prin care să se confirme imposibilitatea depunerii a cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege, or, culpa că apelul nu a fost depus în termen, precum și că nu s-a solicitat repunerea acestuia, o poartă doar apelantul/reclamant.

Nu poate fi reținut nici argumentul invocat de către Buga Nicolae în cererea de recurs precum că instanța de apel trebuia să-l citeze la ședința din 20 noiembrie 2020, când s-a examinat chestiunea privind punerea pe rol a apelul său pentru ai oferi posibilitate să solicite repunerea cererii de apel în termen.

Or, după cum rezultă din prevederile art. 369 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, asupra restituirii cererii de apel decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces. Instanța de apel poate convoca participanții la proces în ședința prealabilă doar în cazul stabilit la alin. (1) lit. b).

Respectiv, din norma de drept citate-supra rezultă că, dreptul de a invita părțile la proces este o prerogativă a instanței de apel și nicidecum o obligație.

Colegiul reține că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Ținând cont de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată și legală încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Buga Nicolae și de a menține încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Buga Nicolae.

Se menține încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Buga Nicolae împotriva lui Botnari Vasile cu privire la încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic